

7. Амеліна С. М. Особливості дуальної системи вищої професійної освіти у навчальних закладах Німеччини // Зб. наук. праць «Проблеми трудової і професійної підготовки». 2010. Вип. 15. С. 107–112.

8. Липкіна І. Н., Тарантей В. П. Система освіти дорослих в Німеччині : учеб.-метод. посіб. / Гродно : ГрГУ, 2001. 104 с.

9. Романов С. П. Дуальная система инженерно-педагогического образования // Образование и наука. 2007. № 5. С. 54–63.

10. Торопов Д. А. Обеспечение качества профессионального образования в Германии : дис... д-ра пед. наук. РАО Ин-т педагогики и психологии профессионального образования. 2005. 301 с.

11. Федотова Г. А. Профессиональное образование и подготовка по рабочим профессиям в ФРГ. Москва : Издат. центр АПО, 2001. 71 с.

12. Хюфнер К. Управління та фінансування вищої освіти в Німеччині. Київ : Вища шк., 2005. № 6. С. 97–117.

УДК 378-022.215:63+658.1 (045)

БРОШКОВ М.М., д-р. вет. наук, професор, ректор;

БУЛИШЕВА Д.В., канд. екон. наук, помічник ректора

Одеський державний аграрний університет

bu.dasha.bu@gmail.com

ДУАЛЬНА ОСВІТА ЯК ЕФЕКТИВНИЙ МЕХАНІЗМ ПАРТНЕРСТВА АГРАРНОЇ ОСВІТИ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА

У сучасних умовах ринкової трансформації економіки України та збільшення кількісних показників надання послуг з отримання освіти відбулося знецінення традицій практичної підготовки здобувачів освіти. Внаслідок корпоратизації та приватизації держава втратила більшість важелів адміністративного впливу на підприємства, які дозволяли розглядати практичну підготовку студентів в позаекономічній площині. Податкові та інші ринкові преференції не отримали сталості і після впровадження швидко скасовуються з міркувань бюджетної консолідації і запобіганню корупції.

Проблеми вищої освіти виникли внаслідок тривалої дії багатьох чинників, основними з яких є: відсутність спрямованості формальної освіти на розвиток у претендентів освіти затребуваних роботодавцями компетенцій; відсутність у значної частини науково-педагогічних працівників компетенцій, необхідних для формування актуальних практичних навичок у студентів; незначна кількість достовірної інформації про поточні та майбутні потреби роботодавців; недостатність, або повна відсутність у закладах освіти сучасного обладнання і технологій; відчуженість більшості

бюджетних закладів освіти від сучасних ринкових відносин і невизначеність механізму співпраці в сфері державно-приватного партнерства [3]. Отже, вирішення проблеми інтеграції науки і освіти між собою і виробництвом з метою підготовки творчого, конкурентоспроможного фахівця є актуальним в умовах сьогодення.

60-і роки ХХ ст. ознаменувалися відкриттям механізму синергії якісної освіти та працевлаштування – Німеччина заснувала дуальну освіту. Науково-технічний прогрес і формування основ модернізованого попиту та пропозиції на ринку працевлаштування довів, що швидке працевлаштування за фахом слід шукати в правильній комбінації теорії і практики, місця навчання і роботи, співпраці університету і підприємства. На перетині цих понять виникла система дуальної освіти [3].

Дуальна освіта є видом освіти, за якої поєднується навчання осіб у закладах освіти з навчанням на робочих місцях підприємств, установ і організацій для набуття певної кваліфікації. Компанія визначає потрібні їй спеціальності і «замовляє» їх у закладів вищої освіти. В рамках відповідної освіти здобувач освіти поєднує навчання і стажування на підприємстві. За цього він отримує стипендію, близьку до заробітної плати.

Згідно з твердженнями німецького педагога В. Грайнерта, функціональними критеріями дуальної системи є такі [4]:

- потребу між кількістю працівників і учнів регулює ринок праці;
- носієм професійного навчання є підприємство. Однак процес професійної підготовки організовано за законодавчими нормами;
- якість професійних кваліфікацій реалізується, насамперед, за вимогами підприємства, а також зумовлена вимогами держави;
- засоби на професійну освіту за дуальної системи вносять переважно підприємства;
- рівень систематизації професійної підготовки зумовлений потребами держави, суспільства і залежить від фінансування.

Ініціатива системи дуальної освіти була підтримана проектом ERASMUS + «Європейська подвійна система (EU-DualS)», що завершився в серпні 2018 року. Партнери EU-DualS на чолі з європейським підприємцем СЕА-РМЕ створили міст між закладами освіти та підприємствами, між попитом і пропозицією, інтегруючи студентів у робоче середовище. В рамках проекту було доведено, що дуальна система може бути успішно перенесена в системи інших європейських країн, і вказано переваги та потрібні елементи реалізації її впровадження.

Протягом 2015–2017 років в Україні проходив експеримент з організації навчально-виробничого процесу з елементами дуальної форми навчання на базі 3-х професійних училищ. Він запровадив такі зміни в організації навчально-виробничого процесу:

- зміна співвідношення навчального часу: теоретичне навчання – 30 %, виробниче навчання і виробнича практика – 70 % навчальних годин;
- упровадження блочно-модульної структури освітнього процесу: оволодіння базового модуля на базі навчального закладу, а потім – чергування навчання між закладом освіти та підприємством;
- оцінювання результатів навчання – відповідно до реальних показників професійної підготовки, підтвердженої в умовах виробництва [2].

Восени 2018 р. Кабінет Міністрів України схвалив Концепцію підготовки фахівців з дуальної форми здобуття освіти. У ній визначено етапи її впровадження в Україні, права і обов'язки закладів освіти і підприємств, а також очікувані результати [3].

В аграрній сфері система дуальної освіти є особливо необхідною, оскільки якісна освіта неможлива без постійно поновлюваної матеріально-технічної бази, яку може надати тільки підприємство і водночас без знань науково-методичних основ сталого розвитку сільського господарства, які можуть надати заклади вищої освіти.

Переваги системи дуальної освіти для всіх її учасників наведено на рис. 1.

Рис. 1. Переваги системи дуальної освіти

Як висновок слід зазначити, що дуальна освіта забезпечить стійкий взаємоузгоджений розвиток закладів вищої освіти, підприємств та студентів. Оскільки основна концепція дуальної системи освіти базується на посиленні

практичної спрямованості під час підготовки фахівців за допомогою синтезу освітнього та виробничого процесів, на нашу думку, відповідну модель має бути впроваджено не тільки в професійні училища та коледжі, а в усі заклади вищої освіти з метою підготовки висококваліфікованих фахівців для різних сфер діяльності та істотного збільшення можливості професійної мобільності випускників закладів вищої освіти.

Література

1. Бойчевська І. Б. Особливості професійного навчання в межах дуальної системи освіти в Німеччині // Репозитарій Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. URL : <http://dspace.udpu.org.ua> (дата звернення: 11.09.2019).

2. Дуальна освіта: Міністерство освіти і науки України. URL : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/profesijno-tehnicna-osvita/dualna-osvita>.

3. Про схвалення Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти: Розпорядження Кабінету міністрів України від 19 вересня 2018 р. № 660-р // Офіційний вісник України. 2018. № 76. С. 119.

4. Greinert W. D. Das duale System der Berufsausbildung in der Bundesrepublik Deutschland. Struktur und Funktion. 2, verbesserte Auflage. Stuttgart: Holland Johannes, 1995. 154 S.

УДК 378.147.338.43 (045)

***БІЛОУС В.І.**, заступник директора з навчальної роботи*

Чернятинський коледж ВНАУ

stars2011@ukr.net

ПІДГОТОВКА КАДРІВ ДЛЯ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ ЗА ДУАЛЬНОЮ ФОРМОЮ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ

Сьогодення створює нові горизонти розвитку будь-якої галузі. І найважливішою, на мій погляд, є освіта, яка формує не лише інтелектуальну особистість, а дає пізнати людству різні можливості розвитку. Через пошук нових підходів ми наближаємося до визначення самоцілі в суспільстві. Проте однієї теорії замало, щоб досягнути поставленої мети. І тут на допомогу вирішення проблеми приходить дуальна форма здобуття освіти. Що ж таке дуальна освіта?

Під системою дуальної освіти розуміємо практичну діяльність, коли в підготовці молодих фахівців беруть участь одразу два заклади – освітній (університет, коледж, професійно-технічний лицей тощо) і навчальне підприємство. Освітній процес організовано так, що у закладі освіти студент